І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 101. ЦЕНТІВ 12 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, , 29-го ТРАВНЯ (MAY) 1962 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 101. VOL. LXIX.

ЙОСИП ЛИСОГІР ПЕРЕОБРАНИЙ НА ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ. ПЕРЕОБРАНІ ТАКОЖ АННА ГЕРМАН НА ЗАСТУПНИЦЮ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА І РОМАН СЛОБОДЯН НА ГОЛОВНОГО КАСИРА; ЗАСТУПНИК ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА СТЕПАН КУРОПАСЬ І ГОЛОВНИЙ СЕКРЕТАР ЯРОСЛАВ ПАДОХ БУЛИ ПЕРЕВИБРАНІ ОДНОГОЛОСНО В ПЕРШОМУ ГОЛОСУВАННІ; ДЕЯКІ ЗМІНИ ЗАЙШЛИ В СКЛАДІ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ ТА В ЗБІЛЬШЕНІЙ ДО 14 ОСІБ РАДІ; 25-ТУ КОНВЕНЦІЮ УНСОЮЗУ ЗАКІНЧЕНО В П'ЯТНИЦЮ ВНОЧІ УХВАЛАМИ ДЛЯ ДОБРА ОРГАНІЗАЦІЇ

Ню Йорк. — Минулої п'ятниці, 25-го травня, пізно вночі тут в готелі „Ню Йоркер" закінчилася 25-та з черги конвенція Українського Народного Союзу, що тривала від понеділка 21-го травня та в якій взяло участь 436 управнених до голосування головних урядовців і делеґатів з усього великого обширу З'єдинених Держав і Канади. До найважливіших завдань Конвенції, крім перевірки дотеперішньої праці та плянування її на майбутнє, належав вибір нового Головного Уряду, що має керувати цією найбільшою поза Україною українською організацією впродовж найближчих чотирьох років. Голосування на конвенції відбувається картками - бальотами, при чому насамперед відбувається вибір по трьох кандидатів на кожний уряд і опісля з-поміж цих кандидатів вибирається головних урядовців. Вже в першому голосуванні були обрані одноголосно — після того, як інші кандидати відмовилися від кандидатур — заступник головного предсідника Степан Куропась і головний секретар Ярослав Падох. У п'ятницю на пополудневій сесії Виборча Комісія з делеґатом Миколою Вобечком на чолі проголосила вислід виборів. На головного предсідника був обраний Йосип Лисогір більшістю 562 голосів; на заступницю головного предсідника була обрана Анна Герман більшістю 478 голосів; на головного касира Роман Слободян більшістю 531 голосів. Тим то Головний Екзекутивний Комітет був переобраний в дотеперішньому складі. Мала зміна зайшла в складі Головної Контрольної Комісії, до якої уже не був обраний Петро Кучма, натомість у її склад увійшов Іван Іванчук, кількакратний попередній член цієї Комісії. Також до Головної Ради не увійшов тільки один з її дотеперішніх членів, Микола Дависиба з Массачусетс, а інший її довголітній член Володимир Дідик не кандидував. Але тому, що Раду збільшено з дотеперішніх її 12 членів на 14, як і тому, що одне місце в Раді, з уваги на вибір Івана Кокольського на головного контролера в травні минулого року, не було обсаджене, то разом до Ради увійшло п'ятьох нових членів: Богдан Мельник з Канади, Гелен Б. Олек з Огайо, Осипа Олінкевич з Іллиной, Мирон Куропась та Марія Демидчук, колишня довголітня головна радна, з Ню Йорку. В новій Раді для членів УНС з Канади запевнено статутово два місця. Два місця забезпечено в статуті також для жінок, але після вибору п'ять жінок до Ради, чоловіки жартували, що як такий розвиток буде продовжуватися, то Батько-Союз переміниться на Матір-Союз і на наступній конвенції вже треба буде для чоловіків статутово забезпечити бодай одне місце в Раді. Негайно після проголошення висліду виборів, Головний Уряд був заприсяжений. Присягу перевів один з найстарших союзовців - піонерів та перед 50 роками сам член Головного Уряду, Юліян Павчак з Бруклину. Після заприсяження нового Головного Уряду, та короткого слова головного предсідника Йосипа Лисогора за президіяльний стіл вийшов адв. Михайло Пізнак, виборчий суперник головного предсідника, склав йому ґратуляції за вибір та запевнив йому — в найкращій американській традиції — свою підпорядкованість і співпрацю, закликаючи до неї і всіх інших.

Крім голосування і виборів, на порядку нарад у четвер і п'ятницю були зміни і доповнення до статуту і ухвали для добра організації. У статуті переведено тільки деякі зміни та доповнення, натомість схвалено, щоб Екзекутивний Комітет уже в короткому часі після конвенції покликав до життя Статутову Комісію, яка основно перевірила б та змінила чи доповнила ввесь статут УНСоюзу, всеціло його модернізуючи та достосовуючи до потреб і можливостей нового розвитку УНСоюзу. Переведено також цілий ряд ухвал для добра організації, в цьому покликання Головним Урядом канадійського директора УНСоюзу, що буде репрезентантом і посередником та координатором союзової праці на канадійському терені. Рішено також створити окрему Стипендійну Комісію, як дорадчий орган при Головному Уряді для стипендійних справ. Усі рішення і ухвали будуть надруковані в конвенційному протоколі, що друкуватиметься і в „Свободі" і окремою книжкою. У п'ятницю на пополудневій сесії виступив на конвенції та промовив до делеґатів архиєпископ Української Православної Церкви в ЗДА Владика Мстислав, вітаючи делеґатів і УНСоюз та високо оцінюючи їхню працю для добра української спільности в Америці і Канаді та для українського народу.

Після вичерпання порядку нарад, заприсяження нового Головного Уряду та після того, як кожний із зголошених делеґатів одержав слово, до делеґатів коротко промовили ще головний предсідник Йосип Лисогір, гол. секретар Ярослав Падох і гол. касир Роман Слободян. Голова Конвенції адв. Іван Флис дякував своїм заступникам і секретарям за труд а делеґатам за співпрацю та формально закрив конвенційні наради. Всч. о. Омелян Мицик, що був делеґатом на конвенції, провів кінцеву молитву і заінтонував „Христос Воскрес!" Конвенцію закінчено спонтанним співом українського національного гимну „Ще не вмерла Україна" та пісні „Боже, благослови Америку". Вкінці делеґати відспівали ще многолітствіє для гол. предсідника Йосипа Лисогора, що саме в тому дні відзначав свої уродини. Було вже пізно по півночі, як делеґати, обмінюючись своїми конвенційними враженнями і коментарями, опускали велику залю нарад із новою заохотою до ще більш наполегливої праці для добра і дальшого розвитку своєї організації, Українського Народного Союзу, справжньої української заморської твердині.

ЗНОВУ ЗА СТЕРНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДНИК — ЙОСИП ЛИСОГІР

СТЕПАН КУРОПАСЬ
заступник гол. предсідника

АННА ГЕРМАН
заступниця гол. предсідника

ЯРОСЛАВ ПАДОХ
головний секретар

РОМАН СЛОБОДЯН
головний касир

НОВИЙ ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ:

Головний Екзекутивний Комітет:

ЙОСИП ЛИСОГІР	головний предсідник
СТЕПАН КУРОПАСЬ	заступник гол. предсідника
АННА ГЕРМАН	заступниця гол. предсідника
ЯРОСЛАВ ПАДОХ	головний секретар
РОМАН СЛОБОДЯН	головний касир

Головна Контрольна Комісія:
(після уконституування)

ВОЛОДИМИР ГАЛАН	голова
ВОЛОДИМИР КОССАР	заступник голови
ПЕТРО ПУЦИЛО	секретар
ІВАН КОКОЛЬСЬКИЙ	член
ІВАН ІВАНЧУК	член

Головна Рада:

БОГДАН ЗОРИЧ	(Канада)
БОГДАН МЕЛЬНИК	(Канада)
ЯРОСЛАВ ГУК	(Коннектикат)
ТАРАС ШПІКУЛА	(Іллиной)
ДМИТРО ШМАГАЛА	(Огайо)
ВАСИЛЬ В. ГУССАР	(Ню Йорк)
АНДРІЙ ДЖУЛА	(Пенсилвенія)
АННА ЧОПИК	(Массачуссетс)
ІВАН ОДЕЖИНСЬКИЙ	(Пенсилвенія)
ГЕЛЕН Б. ОЛЕК	(Іллиной)
ОСИПА ОЛІНКЕВИЧ	(Огайо)
МИРОН КУРОПАСЬ	(Іллиной)
МАРІЯ ДЕМИДЧУК	(Ню Йорк)
ОЛЕНА ШТОГРИН	(Пенсилвенія)

В ЕСПАНІЇ ХВИЛЯ СТРАЙКІВ — ФРАНКО ОСКАРЖУЄ КЛИР У „ЗМОВІ"

Мадрид. — Хвиля страйків в Еспанії продовжується, хоч урядові кола твердять, що первісне число 100.000 страйкуючих робітників — рудокопів, транспортних і портових робітників — зменшилось на половину. Хоч ці страйки були спершу суто-професійного характеру, в боротьбі за підвищення заробітків, проте помалу вони приймають політичний характер. Використовуючи неспокійний настрій та невдоволення серед робітництва комуністи, за очевидним наказом з Москви, повели небувалу до цього часу акцію однаково на внутрішньому, як закордонному ґрунті проти режиму генерала Франка. Хоч студенти й інтелектуали відпекуються зв'язку з комуністами, проте вони також насторожені супроти режиму генерала Франсіска Франка. Найбільшою небезпекою для режиму стало щораз опозиційніше становище іспанського римо-католицького духовенства. Голова держави генерал Франко, промовляючи в минулу неділю до 15.000 еспанських ветеранів, признав, що на одному фронті опинились проти режиму комуністи ліберали й духовенство. Він особливо критикував духовників, закидаючи їм участь у „змові". Хоч з-посеред самих духовників мало-хто зважується одверто виступати проти режиму, то роблять це світські католицькі організації, як ось Католицька організація молодих робітників та Братство Католицької Акції, які розкидують антирежимові летючки. Трьох провідників названих двох організацій покарано гривнами по 50.000 пезетів, себто по 850 дол. Франко пригадав, що в конкордаті з Ватиканом еспанському духовенству заборонено займатися політичними справами. Водночас він ствердив, що без уваги на окремі ворожі режимові акти духовників і світських католицьких організацій, взаємини між Церквою і державою в Еспанії надалі дуже добрі. Франсіско Франко, який має 69 років, заявив, що він почуває себе „молодо", але подбав за наслідство по собі — проте не виявив, кого саме має на увазі. За плебісцитом з 1947 року Еспанія є наслідною монархією з тим, що ген. Франсіско Франко може до своєї смерти бути головою держави. Хвиля робітничих страйків в Еспанії викликає співчуття в закордонних робітничих спілках. На знак солідарности з еспанськими робітниками католицькі й соціялістичні італійські робітничі спілки запросили до себе в гостину еспанських робітничих провідників. Американська спілка автомобільних робітників призначила 10.000 долярів допомоги страйкуючим еспанцям, — неозначену суму призначила їм теж ізраїльська робітнича централя.

Сенат прийняв фармерський законопроєкт більшістю 42 до 38 голосів

Вашинґтон. — Сенат в дні 25-го травня прийняв урядовий законопроєкт більшістю 42-ох до 38-ох голосів. За цей проєкт голосували 41 демократ і один республіканський сенатор, а проти були 30 республіканців і 8 демократів. Проєкт прийнято після одно-тижневих гострих дебат, в яких республіканці старалися злагіднити контролю уряду над фармерською продукцією, яка є передбачена в законопроєкті. Секретар рільництва Орвілл Л. Фріман дістане повну контролю над продукцією пшениці, кукурудзи та інших кормових культур. Всі ці культури, підтримувані урядом, дали урядові харчових і кормових запасів вартости п'ятьох більйонів долярів. Всіх продуктів в харчових магазинах уряду є на 7.5 більйона долярів. Сенатор - демократ із Луїзіяни Аллен Дж. Еллендер, який підтримував цей проєкт, заявив, що нова програма, якщо її приймуть фармери, заощадить урядові два більйони долярів річно. Цей проєкт мають затвердити дві треті фармерів на своїх референдумах. Противні новому законові сенатори твердили, що фармери відкинуть урядовий проєкт. Коли фармери приймуть цю програму, то зменшаться підмоги федерального уряду, і секретар рільництва зможе продати велику частину тих запасів, які находяться в його магазинах. Цей закон переслали до Палати Репрезентантів.

Кандидат на невтрального прем'єра в Ляосі ставить ультимат

Вієнціян. — Кандидат на прем'єра невтрального уряду в Ляосі, Суванна Фума, заявив, що коли до 15-го червня ц. р. праві і ліві групи, які разом із невтральною групою мають скласти коаліційний уряд, не погодяться на його вимоги, то він вернеться до Парижу і залишиться там необмежений час. Коли ж прийшло б до створення нового уряду під його, Суванни Фуми, проводом, то він поїде до Парижу тільки на кілька днів, щоб бути 18-го червня на вінчанні своєї доньки в Парижі. Суванна Фума, який тепер перебуває в Бірмі, заявив, що він не ставитиме ніяких нових вимог ані пропозицій, як ті, що про них уже знають прем'єр ляоського уряду Бун Ум і його міністер військових справ Фумі Носован.

КАРПЕНТЕР ПРО СВІЙ ДОСВІД У КОСМІЧНИХ ПРОСТОРАХ

Кейп Канаверал, Флорида. — 27-го травня 37-річний командор М. Скотт Карпентер вернувся з острова Ґренд Тирк на Флориду, звідки він в четвер 24-го травня вилетів в триразовий лет довкола Землі, і на Флориді вітали його тисячі осіб як національного героя. Карпентер назвав свій лет „найбільшим досвідом свого життя" і сказав, що його подорож була така легка, як „їзда автобусом". Він заявив на пресовій конференції, що його лет дасть надзвичайно важливі відомості науковцям від космічних летів, астронавтам і дослідникам погоди. Голова Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації Джеймс Е. Вебб сказав: „Ми вчимось з кожного нового лету, але з жадного ми не навчились стільки, скільки з лету Карпентера". Карпентер заперечив, що він втратив був голову під час лету внаслідок втомлення, але признався, що був дещо заклопотаний, бо мав перед собою аж шість завдань до виконання, про які мусів дбати весь час. Астронавт оправдувався, що спричинив турботу мільйонам американців під час того, як телевізійні і радіові стації майже цілу годину не мали вістки про те, що діється з Карпентером. Карпентер не міг нічого сказати про те, чому його кабіна впала 250 миль від того місця, де вона, згідно з пляном мала впасти на океан. Він признав, що були деякі помилки, але він твердив, що кабіна „Аврора" діяла ввесь час „немов годинник". Карпентер твердив, що його лет і попередня подорож полковника Ґленна дають важливі дані науковцям, які будуть використані під час найближчих летів. Його помилки, — це „помилки нетерплячої людини". Досвід Карпентера причиниться до кращої контролі температури, бо на початку кругого лету довкола Землі йому було трохи „загаряче". На його думку ці „світлячки", про які згадував полковник Ґленн, — це були сніжинки, які відривалися від зовнішніх стін кабіни. Коли він діткнувся був рукою до стінки кабіни, то від неї відлетіли святойванські мушки. Дуже вигідно почувався Карпентер тоді, коли був у тих просторах, де діє невагомість. Карпентера відзначено Медалею за визначну службу для Космічної Агенції. Цю медалю надав йому голова Космічної Агенції Вебб. Таку саму медалю дістав і виконний директор Проєкту Меркурій Волтер С. Вілліямс. Карпентер зустрінувся на Флориді із своєю дружиною Реною та своїми 4-ма дітьми: 12-річним Скоттом і 10-річним Джейом та доньками: 6-річною Крісою і 5-річною Кенді. Наймолодша донечка астронавта Кенді не була зворушена оваційним вітанням її батька тисячами присутніх, тільки показувала своєму „деді" те, що вона поранила була собі руку під час його неприсутности. Присутня на Флориді була і 61-річна мати астронавта п-і Флоренс Карпентер.

Після щасливого закінчення лету командора Карпентера виявилося, що урядовці проєкту „Меркурій" 24 травня ввесь час знали, що астронавт в кабіні „Аврора 7" живе, бо вони за допомогою радіового апарату чули биття серця командора Карпентера, але не повідомили про це світ, який майже цілу годину турбувався долею другого американського астронавта, що облетів тричі Землю. Але і ці урядовці не знали певно, що діється з Карпентером, коли кабіна впала у воду, і її не було видно на телевізії, і не знати було, чи астронавт здоровий, і чи рятункова водна та повітряна фльота віднайдуть його своєчасно в кабіні і врятують. Виявилося, що все в кабіні „Аврора" було добре підготоване, і пальне зуживалося занадто тому, що астронавт Карпентер перед тим, поки ракета почала спускатися вниз, через помилку почав контролювати пальне рукою і автоматично і воно в подвійній кількості зуживалось. Астронавт Карпентер мав забагато завдань до виконання під час лету, яких не мав його попередник полковник Джан Г. Ґленн. Найважливіше в цьому те, що будова кабіни та всіх в ній приладів і інструментів була добра, і тому вже тепер плянують, що найближча подорож американського астронавта обійматиме не три лети довкола Землі, тільки 7 кружлянь і триватиме більше як 10 годин.

Експльозія бомби спричинила катастрофу літака в Айові

Сентервілл, Айова. — Представник Ради Цивільної Аеронавтики виявив, що катастрофу джетового літака летунської лінії „Контінентал" спричинила бомба, яку підклав на літаку якийсь пасажир мабуть тому, щоб хтось міг дістати забезпечення, бо один пасажир був забезпечений на суму $225.000. Президент летунської лінії „Контінентал" Роберт Ф. Сікс просив Федеральне Бюро Інвестиґацій вести слідство в цій справі. В тій катастрофі увечері 22-го травня з싱гули всі 45 осіб залоги і пасажирів, які були на літаку, що летів із Шикаґо через Кензас Ситі до Лос Анджелес. Літак „Боїнґ 707" розлетівся на куски вгорі після експльозії. Літак вартував $5.5 мільйона.

В АМЕРИЦІ

● **Радіо „Голос Америки"** надавав повідомлення про лет командора Скотта Карпентера на цілий світ авдиціями різними мовами. Пізніше вишлють фільм про цей лет до різних країн вільного світу.

● **Крайовий Комітет Дня** Батька в Ню Йорку вибрав астронавта полковника Джана Г. Ґленна на Батька 1962-го року. В повідомленні про цей вибір сказано таке: „Ніколи в історії цього відзначення ніхто так ідеально не надавався на крайового батька нашої країни, як полковник Ґленн.

У СВІТІ

● **Південна Корея дістане** видатну допомогу від приватного американського промислу для розбудови її промислу й торгівлі. В цій справі виїхала туди окрема місія під проводом емеритованого генерала Джеймса Ван Фліта, який колись був головним командантом збройних сил, що боролися проти комуністичної агресії в Кореї.

● **Першим стипендіятом фонду пок. ген. секретаря Об'єднаних Націй Даґа Гаммершильда** став 27-річний Патрік Урієзі з Ніґерії, кореспондент муринсько - англомовної газети „Ніґеріен Дейлі Таймс". Він студіюватиме журналістику в Колюмбійському університеті в Ню Йорку.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Воєнна пропаганда

Американський і совєтський делегати на Женевській міжнародній конференції роззброєння погодилися на спільний проєкт декларації, що засуджуватиме так звану воєнну пропаганду. Тексту цієї декларації ще не проголошено, але можна собі уявити, що вона буде збережена в межах найзагальніших фраз, які не матимуть ніякого практичного значення. Валеріян Зорін уже давно жадав „заборонити" ведення воєнної пропаганди, але на це дістав відповідь, що тільки в комуністичних країнах можна заборонити громадянам писати й говорити те, що не подобається режимові, а в ЗДА, де Конституція ґарантує свободу друку і слова, ніякі заборони в цій ділянці недопускальні. Тому декларація, на яку тепер погодився американський делеґат, може мати характер лише платонічної заяви на адресу „паліїв війни" і суґестій, як їхній пропаґанді протидіяти.

Отже, все це „договорення" й уся ця декларація — великий блеф. ЗДА пішли тут на поступки Совєтам так само, як у справі „пакту неаґресії" між державами Атлантійського бльоку (НАТО) і т. зв. Варшавського пакту. Традиційною лінією совєтської закордонної політики й пропаґанди є викликувати враження, начебто Схід і Захід „співіснують", щоб такою пропаґандою приспати сторожкість західніх країн і морально їх роззброїти — із наслідками цього у військових бюджетах, з одночасним посиленням розбудови важкого промислу і збройних сил СССР. Совєтський Союз моральним шантажем змусив Об'єднані Нації прийняти резолюцію про конечність „ґенерального й тотального" міжнародного роззброєння згідно з виступом Хрущова в ОН восени 1960-го року. Та декларація, як відомо, ні трішки не сповільнила перегонів у зброєнні. Покійний державний секретар Джан Ф. Доллес відмовлявся підписувати акти неаґресії між НАТО і комуністичними країнами Варшавського пакту, бо — казав він — чартер Об'єднаних Націй все одно забороняє своїм членам всяку збройну аґресію, то ж навіщо ще одного паперового акту. Коли ж тепер Америка в принципі погоджується на такий пакт неаґресії в межах мирного полагодження конфлікту у зв'язку з Берліном, то робить це задля святого спокою, виходячи з засновку, що коли така декларація не допоможе, то й не пошкодить. Мабуть з таких же причин погодились і на декларацію проти воєнної пропаґанди.

А втім, такі паперові акти приносять більше шкоди, як користи. Міжнародної атмосфери вони все одно не відпружують, поки існують дійсні причини, які її напруження викликали, себто поки не припинився імперіялістичний наступ Москви й Пейпінгу. Зате вводиться в публічну опінію баламутство з повним переплутанням фактів із міжнародної дійсности. Бо коли справді засуджувати воєнну пропаґанду, то треба засудити постійні погрози та шантажі збоку Хрущова, почавши від його славної заповіді „угробити" вільний світ, аж до недавньої заяви в Софії про „знищення" Америки у випадку атомової війни. Треба б засудити й затаврувати щорічні першотравневі виступи маршала Родіона Малиновського на Червоному майдані в Москві та його попередників на тому самому місці. Коли раніше говорилося про „побренькування шабелькою", то тепер говориться вже про „побрязкування ракетами" — не Америкою, а московськими большевиками. Коли поруч із теорією мирного співіснування на всіх комуністичних збіговищах у Москві потверджується завітну ціль комунізму — опанування всього світу, то хто, властиво, веде воєнну пропаґанду і кого треба таврувати?! Та й навіщо придається „протипропаґанда", коли існують такі центри постійної воєнної загрози, як Москва і Пейпінг?

Починають прозрівати

Проведена польським комуністичним режимом в 1947-му році акція виселення українських лемків з їх прадідних земель залишиться в історії двадцятого віку, як одна із найбільш ганебних сторінок: жорстоким народовбивством, злочином проти всіх засад людяности і справедливости.

Інакше ставилися до цього злочину, зокрема до його причин, провідні кола лемківської із т. з. карпаторуської еміґрації, що поселилася здебільша у ЗДА. Довгими роками вони висловлювали тільки „жаль" з цього приводу, нарікаючи на кривду, що її „через непорозуміння" заподіяла лемкам „соціялістична" Польща, і навіть стверджуючи, що акція виселення лемків подиктована була військовими конечностями, найперше конечністю зліквідувати українську збройну партизанську боротьбу, частинним тереном якої була Лемківщина. Висловлюючи такі ствердження, лемкосоюзні і карпаторуські редактори та дописувачі не минали нагоди, щоб не скинути всієї вини за це виселення на Українську Повстанчу Армію, яка, мовляв, примусила польський комуністичний уряд до таких репресій своїми бойовими акціями, особливо ж убивством ген. Сверчевського в березні 1947-го року.

Зміна у ставлені до цієї справи, ревізія поглядів на причини і цілі цього насильного переселення проявилася останнім часом серед лемківської еміґрації. Започаткована вона, до речі, не її провідниками, але самими українськими лемками, жертвами польської народовбивчої акції. Характеристичними проявами цього протверезіння можуть бути друковані на цю тему статті в йонкерському часописі „Карпатська Русь", надсилані здебільша лемками, виселеними із Лемківщини на західні „земє одзискане".

В одній із таких статтей п. н. „Як представляєтся нам ціла тота соціялістична політика", надрукованій у числах „Карпатської Руси" з 18 і 25-го травня ц. р., якийсь „Лемко от Праділа" договорюється вже до кореня справи, стверджуючи, що насильна і невакрина акція виселення лемків з їх прадідних земель була проведена внаслідок створення поляками провокації — обвинувачення лемків у . . . зраді, і що перевели цю народовбивчу акцію польські комуністи, які, дохопившися влади і сп'янілі нею, продовжують польську шовіністичну й екстермінаційну політику у відношенні до національних меншин.

З куди конкретнішими висновками і ствердженнями виступив у цій же „Карпатській Русі" в числі з 25-го травня Віктор Магурський, дописувач цієї газети з Грудзьонцка в Польщі. Встановивши слушно повну невідповідальність лемків за вбивство генерала Сверчевського і заявивши, що проведена польським комуністичним режимом акція виселення була карою на неповинний нарід за несприченений ним злочин, автор цієї статті, надрукованої під назвою „Хто винен? Хто повинен бути оскаржений і хто повинен відповідати за злочин?" — стверджує, що спричинниками провокацій на Лемківщині були самі ж таки польські комуністи - шовіністи . „Лемкам відомо, — пише він, — що польські націоналісти перебиралися за упівців, причіпаючи собі до шапок тризуби і нападаючи ночами й днями на лемківські села, а польська міліція в той час доносила своїй владі, що це були банди упівців, хоч докладно знала, що це не були упівці, але поляки, часто самі міліціянти". Ще стверджує цей лемківський дописувач, що в комуністичній Польщі все ще живий польський шовінізм із його гаслами „Польща — тільки для поляків" і „Польща від моря до моря".

Зміна поглядів на справу виселення лемків і його причини каже сподіватися, що широкі кола лемків не тільки знають винуватців їхньої трагедії, але й добре усвідомлюють, що справжнім спричинником їхнього виселення була Москва, яка віддала їх на поталу польським комуністам - шовіністам.

ЗНОВУ ПРИМУСОВА РЕПАТРІЯЦІЯ

Вже декілька днів надходять із Гонґ-Конґу вістки про те, що урядові чинники тієї англійської колонії примусово репатріюють утікачів, які прибувають туди з червоного Китаю.

„Ню Йорк Таймс" повідомляє, що англійські військові відділи, спільно з поліцією та індійськими загонами ґурків 21-го травня ц. р. оточили групи втікачів і, не зважаючи на спротив, завантажили в авта і відпровадили на той бік червоного кордону. Понад 4.000 нелеґальних еміґрантів вислано того дня і передано на руки аґентів Мао Тсе-тунґа. Таке саме число втікачів вислано попереднього дня. Припускають, що коло 700.000 китайців найближчим часом шукатимуть рятунку на території Гонґ-Конґу.

З повідомлень преси виходить, що таборя втікачів у Гонґ-Конґу переповнені людьми, і англійська адміністрація не знає, де їх дівати. Голод — читаємо в газетах — виганяє цих людей в пошуках хліба. Але напевно серед них є немало й політичних еміґрантів, які залишили рідну землю, щоб боротися з комуністичним режимом поза її межами. Зрештою, кожний, хто втікає від комунізму, є його ворогом.

Офіційні чинники в Гонґ-Конґу вважають, що причиною масової втечі китайців є не тільки голод. Китайські комуністи, твердять вони, кілька днів не ставили перешкод утікачам і навіть спонукали їх залишати батьківщину, щоб у такий спосіб економічно підірвати й так перелюднену англійську колонію. А ще — твердять офіційні чинники — китайські комуністи хочуть у такий спосіб відразу вбити двох зайців: позбутися доведених до розпачу голодуючих людей і дошкулити ненависним англійським колонізаторам, накинувши їм цих людей.

Становище Чіянг Кай-шека до тих подій невиразне. Представники формозького уряду спочатку приобіцяли були прийняти . . . тисячу втікачів, але тепер говорять про більшу їх кількість. При цьому кожного втікача хочуть вони перевести через гострий „скрінінґ", щоб на Формозу не просочилась комуністична аґентура. Кошти, зв'язані з транспортуванням і влаштуванням кожного втікача, становитимуть яких $600-800.

Страшні сцени відбуваються цими днями в Гонґ-Конґу. Місцеве китайське населення, виявляючи найглибші симпатії до своїх братів з-поза бамбукової заслони, виставляє малих дітей на дорозі перед автами, заповненими репатріянтами. Між поліцією і місцевим населенням відбуваються збройні сутички. В одному з таких випадків вантажне авто з репатріянтами збило з ніг і покалічило двох дівчаток. Місцеві китайські часописи б'ють на сполох, вимагаючи широкої гостинности для втікачів. Англійська преса — дуже стримано — оправдує адміністрацію, яка завертає втікачів, віддаючи їх на поталу комуністичних катів.

В популярному нюйоркському щоденнику „Дейлі Нюз" з 20-го травня вміщено на півсторінки фото з підписом: „Великий стрибок уперед". На цьому фоті бачимо заповнену людьми автомашину, з якої — на ходу — вистрибує в натовп переляканих людей молодий чоловік у спідній сорочці. Вслід за ним простягає руки жінка. Затримати? Допомогти? . . . Словами, поданими в підписі під фотом, кореспондент говорить не тільки про цю спробу молодого китайця врятуватися від репатріяції, але й пригадує відоме гасло Мао Тсе-тунґа — „Великий стрибок", — під яким він гнав китайський народ до комунізму. Англійські конвоїри — лякопічно сповіщає кореспондент — схопили юнака і вкинули його назад до автомашини.

Яскраво постає в пам'яті таке саме військове авто в залізничому депо „на вайхах", недалеко Фленсбурґу, в північній Німеччині, де півтори сотки українців - неповоротців навесні 1945-го року влаштували собі тимчасовий табір. За цим автом заїхало до табору друге, третє. . Люди кинулися на всі сторони рятуватись, але табір уже був оточений: англійські вояки в танкетках щільно облягли всі його забудови.

З вояками прибули до табору енкаведисти, члени совєтської репатріяційної комісії. Людям звеліли пакувати свої мізерні пожитки і збиратися на подвір'ї. Заплакали жінки, закричали діти. Запротестував проти грубого насильства кубанський козак, погрожуючи кулаком енкаведистові. Збоку підбіг другий енкаведист і одним пострілом з револьвера поклав козака на місці. Англійські вояки, погрожуючи крісами, почали заганяти людей до авт. Старенька жінка, силкуючись услід за сином вилізти з авта, впала на землю. Її, як мішок з бараболею, вояки кинули назад до автомашини. Автоколона виїхала з порожнього табору і через Гамбурґ, Кіль закуріла на совєтську зону. Де вони поділися, всі ті нещасні люди, що не хотіли вертатися під владу червоної Москви? Скільки страхіть і тортур довелося їм ще пережити? . . .

Тільки двом хлопцям з усієї тієї групи антикомуністів пощастило втекти назад, у вільний світ. Аж з Ростоку, за двісті кілометрів, прибилися вони пішки на англійську зону, пробираючись ночами крізь совєтські патрулі та застави. Третьому хлопцеві, молодому українському поетові, не поталанило: перед самою границею заломився він духом, „утратив нерви". Заховався десь у кущах — і згубив своїх товаришів . . .

Припали порохом забуття трагедії „на вайхах" біля Фленсбурґу, в Лієнці, в Кемптені, Пляттлінґу . . . Не згадуємо вже тих, хто, відмовляючись коритися наказам енкаведистів, повісився, отруївся, перерізав собі горло бритвою. А скільки їх було, таких самогубців?

Здавалося б, у країнах демократії ніколи вже не повторяться такі ганебні речі, як насильна репатріяція. З високої трибуни Об'єднаних Націй свого часу засуджено на цілий світ злочин зламання права людини на політичний захист - азиль. Виходить, засуд той не зобов'язує адміністрації Гонґ-Конґу. І діти тих самих англійських вояків, що орудували по таборах ДіПі в Німеччині у 1945-му році, з наказу своїх командирів виводять у 1962-му році на розправу до комуністів старих і молодих, жінок і дітей у далекій Азії. Ось так борються з комуністичною загрозою в англійському Гонґ-Конґу!

Помалу розгойдується громадська опінія. Чуємо, у Вашинґтоні думають допомогти втікачам з Китаю харчами. На останній пресовій конференції президент Кеннеді заявив, що до ЗДА буде допущено поза квотою декілька тисяч китайських еміґрантів. Щось ніби підготовляють в ОН. Протестаційну акцію проти насильної репатріяції в Гонґ-Конґу пляпують у Ню Йорку в Комісії для оборони прав людини.

А тим часом 32.000 втікачів від комунізму вже завернено силоміць на „родіну", вже ведуть над ними слідство чекісти Мао Тсе-тунґа.

В. С-ко

НАСЛІДКИ „КУЛЬТУРНОГО ОБМІНУ"

Останнім часом в українській пресі зустрічаємо дискусійні статті, в яких обговорюється питання, як ми повинні або не повинні ставитися до української совєтської танцювальної групи та інших відвідувачів з України, що прибувають у вільний світ в порядку т. зв. культурного обміну.

Не одному навіть з тих, що пережили сталінський період, теперішня совєтська політика видається неясною: можна переписуватися з рідними, посилати до СССР та одержувати звідти посилки. Що більше, кревні деяких утікачів прибули до ЗДА та Канади, про що колись і подумати не можна було. Невже зміна в московсько - большевицькій системі? Так, зміна, але тільки в тактиці, бо ціль її залишилася до йоти та сама.

Для прикладу наведемо дещо із статті Едґара Гувера, директора Еф-Бі-Ай, вміщеної в журналі „Нейшенс Бизнес" за травень ц. р., з якої побачимо, як комуністи вміють змінювати тактику, достосовуючи її до обставин. Тут побачимо, як московські комуністи в Америці вміють леститися до „буржуїв", яких в Україні винищили в найбільш жорстокий спосіб.

На вступі згаданої статті автор твердить, що нині большевики роблять усе можливе для того, щоб нав'язати приятельські контакти з американськими підприємцями.

Чому? — запитує автор. — Чи тому, що вони змінили погляд на підприємців, як на монополістів та експлуататорів, чи може тому, що вони хочуть зробитись такими, як американці?

Ні, — каже автор, — тільки для того, щоб вивідати або викрасти індустріяльні таємниці. З цієї причини американські фірми, які виконують різні наукові та технічні замовлення, є головними об'єктами російських та сателітних шпигунів.

Ось, пише Едґар Гувер, недавно одна фірма оголосила, що може вислати кожному охочому брошуру про американську летунську індустрію. Незабаром після того, як це оголошення появилося в пресі, урядовець совєтської амбасади забажав тої брошури, і представник фірми вислав її. За кілька місяців представник фірми одержав запрошення на прийняття до совєтської амбасади. На прийнятті урядовець амбасади, що замовив брошуру, був надзвичайно ввічливий і по короткій розмові з американцем, похваливши брошуру, запитав, чи не має він ще такого роду літератури.

Часто замовлення від тої чи іншої фірми безплатної брошури, мапи чи книжки є для большевиків способом для особистого знайомства. Вони особисто відвідують фірми в цілі нав'язання контакту з підприємцями. Відвідуючи виставки, головно наукового та технічного характеру, совєтські урядовці збирають всі матеріяли, які тільки трапляються під їхні руки: від телефонічних книг до радарових приладів, від радіових фотознімок до наукових підручників.

Якщо на якійсь конвенції роздають учасникам паперові течки чи програми, росіяни не гребують і цим. По кілька разів вертаються вони до своїх автомобілів і складають усе назбиране. Під час одної наукової конференції на східньому побережжі совєтські урядовці назбирали понад 250 фунтів різних матеріялів.

Совєтські урядовці звертають особливу увагу на різного роду виставки. В книгах для відвідувачів вони вписують свої імена, не роблячи таємниці з своєї ідентичности, навпаки — радо обмінюються візитівками з упорядниками виставок для можливого контакту в майбутньому. На одній технічній виставці совєтський урядовець навіть накрутив фільм з джетових літаків, керованих ракет та атомової гармати.

Совєтчики спеціяльно використовують всякі товариські зустрічі та бенкети з підприємцями. Вони змішуються з гуртом, самі себе представляють, нав'язуючи знайомства з інженерами, лікарями, науковцями. Вони одягаються і виглядають, як добре виховані люди.

Очевидно, червоні роблять це все леґально, бо в Америці вони мають право брати участь в конвенціях, виставках, говорити на будь-які теми з американцями, користуватися поштою і т. п.

Вони тисячами скуповують американські патенти, передплачують наукові та технічні журнали, вписуються до наукових товариств, подорожують та виголошують доповіді. Очевидно, вони з найширших меж використовують нашу свободу, яку негайно здушили б, якби тільки могли опанувати цю країну.

Совєтські урядовці дуже добре вишколені; знають англійську мову і можуть легко вести дискусії на різні теми; коли треба, вони потраплять бути „щирими" і люблять робити дарунки. Щоб вхопити якогось підприємця за серце, вони привозять йому дарунки додому, розраховуючи в такий спосіб на його щирість і на товариську атмосферу, з якої можуть багато скористати. Такі нагоди створюють сприятливе підложжя для шантажу, а вслід за тим і для шпигунства та ширення комуністичної пропаґанди. Все якось складається так, що совєтський промовець має ті самі мистецькі, літературні чи спортові вподобання, що й американський підприємець.

Е. Гувер подає в подробицях, як большевики хитро запізнаються через телефон навіть з особами, з якими не бачились. В таких випадках вони покликаються на спільних знайомих. В кінці своєї статті Е. Гувер радить, що кожен підприємець повинен робити, коли опиниться в подібній ситуації.

Варто і нам зробити висновок з вище наведеного. Пам'ятаймо, що у большевиків лише ціль є статичною. Все інше змінюється залежно від ситуації. Москва нищить в Україні нашу культуру, уподібнює її до культури „старшого брата", зводить наші національні цінності до провінційних, побутових. Висилаючи за кордон українську танцювальну групу, вона, крім усього іншого, хоче морально розкласти слабших духом.

Д-р О. Біланюк у своїй статті про танцюристів з України не радить нашим студентам встрявати з ними в дискусію, бо вони, мовляв, „загинають" наших студентів. Це може служити найкращим доказом, кого й для чого Москва висилає за кордон.

К. К.

ГОЛОС ЧИТАЧА

„Амерікано"

В минулому місяці надруковано в „Свободі" цікавий подорожній репортаж письменниці Софії Парфанович п. з. „Поїздка до Европи". В одному місці цього репортажу авторка заторкнула також і справу мови, як засобу порозуміння в европейських країнах.

Для пригадки наведу цей уступ в цілості:

„До речі, про мову. Коли ви „амерікано", ви повинні всюди вимагати обслуги в англійській мові. Чи знають її, чи ні. Коли ви заговорите мовою країни, в якій опинилися, ваш авторитет відразу впаде на половину. Ще в Італії, де ви дуже калічите італійську мову, приймають це за ввічливість з вашого боку. Але коли ви в Німеччині, Австрії чи Швайцарії заговорите по-німецьки, хоч добре — вас перестають шанувати. Бо передусім, який ви американець, коли говорите по-німецьки? У вас акцент, значить ви не німець. А коли ви німець і говорите по-німецьки, ви підозрілий тип (підкр. моє) щонайменше. Біда ж тільки, що й ваше англійське, з ще більшим акцентом, як німецьке, а німці зразу це ловлять, і ваше американство стає їм підозріле. А ви не завжди маєте час і можливість викладати їм вашу епопею... Отже, чужі мови мусите знати, бо по-англійськи з пересічним громадянином Середущої і Південної Европи ви ніяк не розмовитеся".

Таке твердження авторки уважаю за незгідне з дійсністю.

Пані Парфанович суперечить сама собі, коли пише, що „амерікано" повинен всюди вимагати обслуги в англійській мові, в противнім випадку втратить авторитет на половину, а як ще заговорить по-німецьки, то перестають його німці взагалі шанувати, — а одночасно пише, що треба знати чужі мови, бо по-англійськи з пересічним громадянином Середущої й Південної Европи не можна ніяк розмовитися.

Виходить достоменно так, як у народній приповідці: звідсіля боляче, а звідтіля гаряче. Не добре свіжоспеченому українському „амерікано" говорити по-англійськи чи по-німецьки, бо хитрий німець зразу розчовпає з акценту, що це не правдивий американець, а якийсь підозрілий тип, як пише авторка. У висліді з'являється, — бо так логічно повинно б статися, — поліційний вахмайстер, провадить до комісаріяту, де нещасливий турист змушений „викладати цілу нашу епопею".

Це, щоправда, до прогулянкових приємностей не належить, одначе вихід із такого невідрадного положення можна ще знайти. На те, щоб оминути такого роду прикростей, виходить, найдоцільніше таки уживати стародавнього і випробуваного способу порозуміння, а саме — розмовляти тільки на миги, а для більшого авторитету завісити ще на грудях табличку із написом „амерікано", а в руках держати пашпорт. Тоді напевно відпаде всяке підозріння. Але, як то кажуть жартуймо здорові.

В 1959 році перебув я кілька місяців на відпустці в Европі. Найдовше довелося мені бути якраз в трьох німецькомовних країнах, про які згадує авторка, — в Німеччині, Австрії і Швайцарії. Увесь час я послуговувався німецькою мовою навіть і в французькомовній Женеві. Ніхто не звертав там уваги на мій акцент, ніхто не уважав мене за „підозрілого типа", всі обходилися зо мною дуже чемно і культурно. Тамошні мешканці так уже призвичаєні до різних діялектів своїх власних земляків, а також різнородних мов із цілого світу, що не звертають спеціяльної уваги на чужоземних туристів. Поза тим, якщо знаєте мову і звичаї даної країни, то ваше „амерікано" виявляється аж тоді, коли покажете свій пашпорт у готелі або кордонній контролі.

Одначе, — а про це авторка не згадує, бо не мала часу зауважити, — европейці дуже не люблять, як хто задається своїм американством, іронічно з того посміхаються, здвигаючи плечима. А взагалі тип „амерікано" европейцям рішуче не імпонує, він вже відходить до минулого.

Зенон Стефанів

Марія Лівицька

ТАРНІВСЬКИЙ ПОЛОН

(Уривок із споминів)

(2)

Праця в Державному Центрі ішла своїм порядком, не зважаючи на неперебірливу критику опозиціонерів, які ще залишились у Тарнові і які вже встигли виїхати закордон.

Навесні 1921-го року почали ширитися, спочатку пошепки, чутки про підготову походу на Україну під командою Ю. Тютюнника. Говорили, що самі інтерновані вояки вимагають від Уряду почати наступ на большевиків. Поволі про похід почали говорити цілком одверто. Називали навіть осіб, що йшли з Тютюнником. Із знаних мені були міністри Білинський і Сергій Тимошенко.

Не раз висловлювала я своєму чоловікові здивування, що таку справу, як підготова походу на територію, опановану ворогом, не зуміли заховати в таємниці. Може цей розголос і спричинився до поразки? Цей похід, як відомо, скінчився страшною масакрою під Базаром, де розстріляно 359 вояків - патріотів, в тому числі міністра Білинського. Сергій Тимошенко повернувся. Він був в іншій групі, якій пощастило пробитися назад. Большевицькі агенти не дрімали, знали всі подробиці підготови до походу.

Після Різдва, на початку 1922-го року, почали виїздити з Тарнова громадяни, що не в'язали себе з Державним Центром. Але багато залишилось ще опозиціонерів. Тепер повели наступ на Андрія Лівицького. На чолі інтриґанів став Пилипчук, якому вдалося прихилити на свій бік Симона Васильовича. Андрій Лівицький мусів демісіонувати, а Пилипчук став прем'єром. Це мало для нас прикрі наслідки. Ми мусіли вибратися з готелю „Брістоль".

Ми переїхали до старої хатки, де сусідами нашими були професійна жебрачка і швець. Наше помешкання складалось з кімнати й кухні і було дуже старе й ветхе. Наступила сувора зима, а палива не було, і не було навіть подостатку теплого одягу. Ми попродали все, що могли. Становище було трагічне, але Пилипчук не хотів виплачувати чоловікові залеглости, що залишилась з минулого.

На короткий час порятував нас несподіваний випадок. Серед урядовців одного з міністерств був князь Трубецкой, який уважав себе за українця і ще з перебування у варшавській дипломатичній місії дуже добре ставився до мого чоловіка. Жінка Трубецкого, яка перебувала закордоном, зажадала від нього розводу. Князь звернувся по пораду до мого чоловіка, і він, дуже скоро повівши справу, одержав для них розвід. За це мій чоловік дістав гонорар, який і допоміг нам пережити ті чорні дні.

Біда насувалась поступово на всіх українців, полонених у Тарнові. Але тут на порятунок прийшла американська ІМКА. Всі жінки і навіть дехто з чоловіків почали вишивати для ІМКИ, яка збувала ці вишивки в Америці.

Ми з дочкою теж почали вишивати. Заробіток був мізерний — 4-5 долярів на місяць, але при тодішній польській валюті все ж вистачало на хліб та картоплю. Через ІМКУ отримали тарнівчани від американців два вагони з харчами та білизною і дещо з теплих речей. Ця допомога була, як крапля в морі, і спричинилась до непорозумінь поміж бідаками. Кожний заздрісно підозрівав, що хтось дістав більше, ніж він. Найбільше несправедливих обвинувачень кидали на розподілювачів одержаного майна. До нас доходили ці нарікання, і мені не хотілось навіть зголошуватися по свій приділ. Не дочекавшись мого приходу, завідувач розподілу прислав нам харчову пачку додому. На нещастя, нам потрібно було вже дещо з білизни, і тому я мусіла таки особисто з'явитися на склад. Зустрів мене полковник Куликівський і сказав, що для нас відложено чотири коци. Я вибрала дещо з білизни, а від коців відмовилась, пояснивши здивованому полковникові, що коци треба віддати тим, хто їх найбільше потребує. Ця моя відмова від коців так здивувала й зворушила полк. Куликівського, що він прислав мені листовну подяку з прізвищами тих осіб, кому дістались коци.

Але не тільки „хліб насущний" справляв нам у той час великий клопіт. Дуже непокоїло нас невідрадне майбутнє наших дітей. Найвищий час був віддати їх в науку, але ми не знали, як це зреалізувати. Я почала наглити чоловіка, щоб починав старання про якусь працю. Треба було виїздити з Тарнова. Спочатку понаписували листи, щоб зібрати інформації, і незабаром одержали повідомлення з Волині, що там можна добре заробляти адвокатською практикою. Чоловік мав поїхати на розвідку, а я тим часом почала готуватися до виїзду. На нещастя чи щастя (це залежить від того, як і хто буде оцінювати події, що мали початок у Тарнові), Головний Отаман розчарувався в Пилипчукові і почав засилати своїх урядовців та адьютанта, полк. Олександра Доценка, щоб намовити Андрія Лівицького повернутись назад на становище прем'єр-міністра. В числі делеґатів приходив кілька разів генерал Юнаків.

Признаюся, я була незадоволена цією пропозицією. Надокучили мені постійні злидні, зневага деяких кіл громадянства, а найголовніше неспокій за майбутнє дітей.

Але запал і особистий чар Головного Отамана перемогли. Андрій Лівицький знов став прем'єром і залишився з Головним Отаманом не тільки як його співробітник, але й як щирий приятель та дорадник аж до самої його трагічної смерти.

Підготовка відзначення 90-річчя Наукового Товариства ім. Шевченка

Для відзначення 90-річчя Наукового Товариства ім. Шевченка, що припадає на 1963 рік, Управа обрала окремий Крайовий Комітет, у складі: голова — професор д-р Роман Смаль-Стоцький, члени — проф. д-р Кость Кисілевський, проф. д-р Григор Лужницький, проф. д-р Василь Стецюк, ред. Іван Кедрин.

Повна назва Комітету є „Красвий Екзекутивний Комітет Відзначення 90-Річчя Наукового Товариства ім. Шевченка". Адреса Комітету є:

Shevchenko Scientific Society
302-304 West 13th Street
New York 14, N.Y.

Управа НТШ схвалила такий плян підготови до цього ювілею:

1. Для відзначення 90-річчя НТШ вирішено покликати до життя при кожному Осередку НТШ в ЗДА, Екзекутивний або Діючий Комітет, який зайнявся б влаштуванням на місцях окремих Наукових Конференцій, присвячених цій справі. В склад Екзекутивного чи Діючого Комітету повинні входити, поруч наших дійсних і звичайних членів та Управи даного Осередку, також меценати та добродії НТШ. Екзекутивний чи Діючий Комітет Осередку може добирати собі на місцях різних заслужених громадян, як почесних членів Комітету.

2. Просимо Управи Осередків НТШ в ЗДА виготовити відповідні до того пляни та переслати їх своєчасно Красвому Екзекутивному Комітетові в Ню Йорку, для узгіднення співпраці на місцях і в центрі.

Для відзначення 90-річчя НТШ вирішено крім того:

3. Відбути окрему Шевченківську Наукову Конференцію в українській і англійській мовах в Джорджтавн університеті. Ця Конференція повинна зійтися з відкриттям пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні.

4. Випустити друком нову брошуру про діяльність і працю НТШ в ЗДА і „Заповіт" Шевченка в чужих мовах, для зібрання відповідних пожертв на НТШ.

5. Випустити друком список всіх видань НТШ від 1873 до 1962 рр., що його підготовляє бібліотечний референт проф. д-р Василь Лев.

6. Випустити друком окремий Збірник англійською мовою, про ролю і завдання НТШ.

7. Відбути в Ню Йорку Наукову Конференцію, присвячену проблематиці української науки у вільному світі, в усіх її галузях та досягненнях.

8. Влаштувати в центрі і місцях Осередків НТШ окремі зустрічі з громадянством у формі сходин, вечірок чи бенкету.

9. Підготовити видання „Ювілейної марки НТШ".

10. Пропаґувати гасло „90 років Наукового Товариства ім. Шевченка і боротьби української науки за визволення України".

11. Просити Головну Раду НТШ надати медалі - відзнаки для найбільш заслужених осіб на полі української науки і культури.

12. Просити всі українські часописи і журнали в ЗДА вміщувати на тему Наукового Товариства ім. Шевченка і його діяльности та заслуг для української науки і українського народу, відповідні статті.

Сесія УВАН, присвячена пам'яті В. й В. Доманицьких

Вінніпеґ. — В неділю 8-го квітня в приміщенні УНДому відбулась Жалобна Сесія УВАН для вшанування пам'яті Василя й Віктора Доманицьких. Сесію відкрив проф. Яр. Рудницький, вітаючи присутніх, а зокрема гостю з Міннеаполісу, пані інж. Оксану Дучимінську.

Після вшанування пам'яті сл. п. професора Віктора Доманицького вставанням і однохвилинною мовчанкою перший промовляв проф. М. Боровський, що накреслив життьовий шлях проф. Віктора Доманицького й подав характеристику його як ученого.

Д-р М. І. Мандрика у своїй доповіді дав вичерпний образ родини Доманицьких, а зокрема Василя Доманицького, відомого шевченкознавця й українського патріота. Він теж коротко схарактеризував своє знайомство з Платоном Доманицьким, третім із братів.

Інж. О. Дучимінська зупинилася на постаті Василя Доманицького, про якого вона багато чула від покійного проф. Віктора Доманицького, а опісля подала багато цікавих і невідомих ширшому громадянству подробиць із життя й творчости покійного професора — її незабутнього вчителя. Зокрема зворушливим було змалювання останніх хвилин покійного, що помер із пером у руці при праці. Пані Дучимінська дала наприкінці своєї доповіді загальну характеристику проф. Доманицького як ученого, виховника - вчителя, патріота й визначної людини. Її доповідь викликала помітне враження на слухачів.

Закриваючи сесію, проф. Рудницький подав до відома, що УВАН у Канаді задумує видати друком біо - бібліографію покійного проф. Віктора Доманицького в серії „Українські вчені". Після закриття сесії присутні мали змогу познайомитися з виставкою, влаштованою в честь обох братів Доманицьких. На Сесії був виставлений портрет Віктора Доманицького роботи мистця Ол. Булавицького з Міннеаполісу. Присутні мали теж змогу набути новіші праці проф. Доманицького „Націотворча роля Мазепи" й „Тарас Шевченко". **Б. Г. С-р**

Загальні Річні Збори О. СУМА в Трентоні

Трентонський Осередок СУМА імені полк. Євгена Коновальця відбув свої 11-ті чергові Загальні Річні Збори 18-го березня 1962 року, в залі української католицької церкви в Трентоні. Місцевий парох Всч. о. Теодозій Атаманюк провів молитву. По молитві, збори відкрив та привітав всіх голова проф. Олександер Татомир.

Зборами проводила Президія в складі: проф. Олександер Татомир — голова, Михайло Дзюбас — заст. голови, Михайло Головчак — секретар. На допоміжних секретарів покликано дві старші юначки — Марійку Дяків і Наталку Мацíканич.

До Почесної Президії запрошено: місцевого пароха — о. Теодозія Атаманюка, делеґата Г.У. СУМА — Ярослава Ґавура, голову Виховної Ради — мґра Богдана Ковшевича, голову Батьківського комітету — Петра Булата, голову 18-го Відділу ООЧСУ — Зенона Федоровича, голову Станиці Братства Дивізійників — Михайла Головчака, представника місцевого Відділу Української Народної Помочі — Івана Понятишина.

У звітах поодиноких референтур зазначено низку успіхів за минулий рік. Максимум зосередженої праці Осередку присвячено для виховання юнацтва. З уваги на Ювілейний Шевченківський Рік, актуальною позицією було перероблення ділянки Шевченкознавства. Поза місцевою діяльністю, Осередок брав участь на Злеті Юнацтва на Оселі СУМА в Елленвілі, на на Окружному Злеті Осередків СУМА в Філядельфії та на Здвизі СУМА.

При Осередку розвивається багатонадійний Відділ Юнацтва, що начисляє 89 активних членів. В минулому році Відділ відбув 115 сходин. В приявності Управи Осередку відбув 3 Апелі. Брав участь у всіх місцевих релігійних та національних святах, як рівнож на потреби Ю. СУМА, Відділ ходив з колядою. В конкурсі Шевченкознавства участь 14 юнаків і юначок, що в листопаді минулого року успішно здали іспит, проведений Іспитовою Комісією, яка складалася з членів Виховної Ради. В Виховно - вишкільному Таборі для виховників, що відбувся минулого року на Оселі СУМА, було 15 юнаків і юначок. Переведено легкоатлетичні змагання, що в них брало участь майже все юнацтво.

Культурно - освітня праця Відділу пливе в Самодіяльних Мистецьких Гуртках. У цьому існує Мандолінова Оркестра під керівництвом мґр. Ярослава Лабки. Танцювальний Гурток „Горлиця" та Драматичний Гурток „Полтава" під проводом — Дмитра Надраґи, дві дружини копаного м'яча „Українські Тигри", під управою Степана Білика. Мандолінова Оркестра була гармонійною прикрасою в програмі національних свят та академій. Наймолодший з усіх гуртків є Драматичний Гурток „Полтава", який започаткував свою діяльність п'єсою „Хлопці Молодці".

Відділ Ю. СУМА веде добру виховну працю.

Звіти управи були сумлінно опрацьовані фактами та статистичними даними. У річевій дискусії забирали слово багато членів та представники організації. В основу майбутніх організаційних заходів поставлено набуття власного приміщення. На зборах промовляв делеґат від Г. У. СУМА — Ярислав Ґавур.

Після звіту Контрольної Комісії та дискусії уділено уступаючій управі абсолюторію. До складу нової управи на 1962 рік обрані: професор Олександер Татомир — голова, Андрій Галайдіда — заст. голови і референт зовнішніх зв'язків, Мирон Свідерський — секретар, Дмитро Надраґа — референт преси і інформацій, Петро Возняк — організаційний референт, Михайло Дзюбас — культурно-освітній референт, Іван Шведа — фінансовий референт, Степан Білик — спортовий референт, Микола Шлапак — господарчий референт, Анна Мацíканич — референтка жіноцтва, Олекса Плішук — референт юнацтва, вільні члени управи — Т. Флюнт і І. Фурик.

Збори закрив голова Осередку, дякуючи представникам організацій та членам за участь.

Дмитро Надраґа

Десята Міжнародна Студентська Конференція та 40-річчя діяльности ЦЕСУС-у

Від 8-го до 12-го червня ц. р. відбудеться 10-та Інтернаціональна Студентська Конференція (Ай-Ес-Сі), скликана Координаційним Секретаріятом Державних Студентських Союзів в цілому світі. Місце конференції — Лавал Університет, Монтреал. Ця подія має велике значення для цілого українського студентства, яке репрезентоване є від 1922 Центральним Союзом Українського Студентства (ЦЕСУС).

Отже наближається 40-літній ювілей цієї організації, яка має прекрасні традиції, хоч довголітня праця не була легкою. Саме заснування ЦЕСУС-у відбулося за межами України. Велике число молодих студентів, які дали початки цій організації, були тоді ще в уніформах об'єднаних армій Соборної України. Внаслідок нефортунної долі, тодішнє покоління студентської аванґарди, подібним було до розбитого корабля, викиненого морськими хвилями на скельний берег незнаного. Перервані студії, доля Батьківщини, потреба внутрішнього скріплення, — вимагали моральної потреби.

Та не була це проста справа. Треба було вступити до міжнародних студентських організацій, а саме, до Міжнародної Студентської Конфедерації. Репрезентанти СССР та Польщі ворожо ставились до цієї проблеми. В тому критичному моменті не забракло приятелів української справи. Студентські репрезентанти таких країн, як Данія, Чехо - Словаччина, Люксембурґ дали повну підтримку, і таким чином ЦЕСУС добився членства в найбільшій студентській організації з осідком у Брюсселі. В короткому часі на чергових з'їздах репрезентація ЦЕСУС-у здобула собі загальну симпатію серед чужинців. Це велика заслуга тодішніх провідників таких як: Петро Ґан, Ігор Федів, а особливо довголітнього голови ЦЕСУС-у Василя Орелецького. Центральним органом ЦЕСУС-у був „Студентський Вістник", де вміщувались статті на різні теми, писані не лише студентами, але також визначними професорами-науковцями як С. Смаль-Стоцьким, Яковлевим, М. Лозинським, Ст. Дністрянським і ін. Там також дебютували молоді поти, такі як Маланюк, О. Ольжич, О. Стефанович, О. Бабій, Л. Мосендз і ін.

Багато теплих слів про працю ЦЕСУС-у можна було знайти в закордонній пресі. Орган італійської студентської централі „Ґаззеттіно Універсітаріо" помістив у 1923 році надзвичайно довгу статтю про працю українського студентства, яку ставиться тут як примір іншим організаціям, а львівське „Діло" в одній із своїх статтей назвало ЦЕСУС „нашим міністерством закордонних справ". Помимо протестів Совєтського Союзу та польського амбасадора в Празі проти членства ЦЕСУС-у в міжнародній організації, праця цієї організації продовжувалася.

Щойно після 2-ої світової війни, після виїзду багатьох керманичів за океан, праця ЦЕСУС-у послабла. Важкими наслідками відбилась прогалиса між 1955-1958 роками, коли ЦЕСУС не брав участи в міжнародних конференціях КОСЕК-у — Координаційного Секретаріяту Державних Студентських Союзів, що має свій постійний осередок в Ліден в Голляндії. Давні, досвідчені діячі - провідники відійшли від активного політичного життя, зв'язки з різними студентськими союзами світу та поодинокими провідниками міжнародного студентського руху послабли. Велика просторова розкиданість наших студентських громад та всі вище згадані перешкоди спричинились до цього, що коли в 1959 році відбувалась Міжнародна Студентська Конференція в Лімі, Перу, справи пропозиції ЦЕСУС-у відкинено.

В останніх роках до ЦЕСУС-у входять: САУС (Арґентина), УСГ Бразилія, СУСА (Австралія), УСГ Франція, УСГ Англія, УСГ Німеччина, УСГ Австрія, УСГ Еспанія, УСГ в Римі та студентські союзи СУСК (Канада) і СУСТА (Америка). СУСК і СУСТА внаслідок деяких правно-політичних законів не є реєстрованими членами ЦЕСУСу, хоч мають повне моральне до цього право, і тому роблять всі заходи, щоб скликати Світовий Конґрес Українських Студентів з ціллю розгорнення цієї проблеми. Повну оцінку праці ЦЕСУС-у можна буде дати після Десятої Міжнародної Студентської Конференції КОСЕК-у.

Доложім всіх зусиль, щоб наша хвилева слабість була дійсно лише хвилевою, щоб гарні традиції не йшли в забуття! Хай цей 40-літній Ювілей ЦЕСУС-у буде відзначений розумною працею та гарними міжнародними успіхами. **Борис Бондар**

Лемки в Рочестер, Н. Й.

З початком квітня ц. р., відбулися річні загальні збори місцевої ланки Організації Оборони Лемківщини, Відділу ч. 17 ім. Богдана Антонича Вислухавши звітів з діяльности Відділу, і дискусій над ними, авторові цих рядків довелося з подивом пеерконатися, до яких великих успіхів може довести відданість і безкорисна праця нечисленної групи людей.

Основною метою Відділу є допомога лемкам, які живуть у невідрадних умовах у своїх рідних лемківських горах. Першим джерелом допомоги є подарунки уживаного убрання, яким українське громадянство щедро одаровує Відділ. В додаток о убранєвих пакунків, управа Відділу минулого року, почала висилати потребуючим родинам на Лемківщині одноразові грошові подарунки в сумі 10 долярів, в міру наявности на це фондів. Щоб зібрати фонди, управа влаштувала забаву, яка дала $25Ф7.82 чистого прибутку і перевела коляду на суму $282. Незвичайно цікавим проявом ініціятиви управи було оригінальне звернення до 51 українських організацій і товариств у Рочестері. Кожній з цих організацій переслано по одному автентичному листові, в якому лемківська родина звертається до американських українців з просьбою про допомогу. Ці листи були супроводжені поясненням і закликом до фінанссової помочі. Ця акція принесла $175 до каси Відділу.

Слід ствердити, що загал українського громадянства в Рочестері прихильно ставиться до місцевого Лемківського Відділу, як про це свідчить численна участь в Лемківській Забаві, відгук на коляду і на заклик до товариств. Зі звіту делеґатів, які брали участь у загальному З'їзді О. О. Л., виходить, що праця Рочестерського Відділу знаходить признання і серед других Відділів і у самої Головної Управи О. О. Л.

Цікава дискусія розвинулася над самою назвою „Організація Оборони Лемківщини", погоджувалися, що ця назва доволі не дипломатична. В першу чергу, вона утруднює контакт з лемками в Краю, з яких деякі зовсім оправдано побоюються наслідків контакту з організацією, якої назва звучить політично войовниче. По - друге, мабуть з тієї ж причини американський уряд не признав за О. О. Л. права на податкове відраховування пожертв. Висловлено думку, що більш невтральна назва краще послужила б цілям організації. У зв'язку з цим, автор цього допису пропонує назву „Допомогове Лемківське Товариство" — ДоЛеТ.

Перевантажені працею члени уступаючої управи, яким уділено абсолюторію з признанням, висловили надію, що інші члени Відділу приступлять до відповідальної праці. Все таки у висліді виборів управі доведеться продовжувати свої важкі обов'язки майже без змін в її складі. Ось склад управи на 1962-ий рік: голова — Андрій Притискач, місто - голова — Андрій Фалат, писар — Стефан Аламчук, скарбник — Нестор Мазурчак, організаційний референт — Іван Лучканич, член управи — Василь Шурин. Суспільна Опіка: Іван Ріопка (гол.), Юл. Шпак і Т. Фалат. Контрольна Комісія: Павло Добош (гол.), Іван Шурин і Юрій Ґузиляк. Делеґат до УКК — Іван Лучканич.

Пів сотні родин на Лемківщині отримало в 1961 році зопомогу від Рочестерського Відділу. Дальша праця управи знов таки зумовлена зрозумінням і жертвенністю українського загалу. В надії, що цього зрозуміння не забракне і в 1962 році, всім членам управи слід побажати нових успіхів у їхній невсипущій, добродійній праці.

Олекса Біланюк

Концерт Капелі Бандуристок в Клівленді

15-го квітня ц. р. загостила до Клівленду з концертом українських народніх і повстанських пісень Капеля Бандуристок Дітройтського Осередку СУМА ім. П. Орлика під мистецьким керівництвом Петра Потапенка.

Одинока на терені Америки і Канади Капеля Бандуристок (жінок) здобула собі вже неабиякий розголос своїми попередніми виступами в нас та інших містах нашого поселення і тепер продовжує наполегливою працею здобувати собі навіть й славу своїм добре підготованим репертуаром та чимраз то кращим його виконанням. Тому й не дивно, що авдиторія Лінкольн Гайскул-у була заповнена українською і чужонаціональною публікою. Очевидно, велику ґреквенцію слухачів завдячує Капеля також добре проведеній реклямі Концерту місцевим Осередком СУМА та Українським Хором ім. Тараса Шевченка. — Про виконання пісень на концерті можна висловитись тільки в позитивах так, як маркантним виявилось голосове покращання Капелі через збільшення складу добрими солістами (Виковець, Кравченко, Савченко та інші) та контральтами. Все ж, цілість продукції Капелі не дійшла ще до вершка мистецтва і знаходиться в постійному постепенному рості. Капеля не має ще тої голосової сили, щоб дати слухачеві враження повної динаміки пісні і через це правдоподібно репертуар поміщує більше пісень ліричного, легшого характеру. Було б добре збільшити репертуар жартівливими піснями, які наша публіка сприймає з захопленням. — Очевидно, наші історично-національні інструменти бандури мають успіх у великій мірі тому, що викликають у слухачів вже самою своєю появою своєрідний сантимент через пов'язання інструменту з нашим минулим, коли сліпці - бандуристи в тяжких хвилинах нашої історичної неволі йшли в народ та будили його національне сумління.

Цілість концерту була на належному рівні та залишила у слухачів милий спомин. — При кінці концерту зложив Капелі побажання росту і успіху на майбутнє культ.-освітній референт місцевого Осередку СУМА Семен Крíслатий.

Після концерту відбулось скромне прийняття, приготоване для членів Капелі місцевим Осередком СУМА, на якім поділились враженнями та критичними завваженнями про концерт чільні наші громадські діячі, серед яких дуже цінним було слово голови Виховної Ради Осередку СУМА в Пармі та Українського Хору ім. Т. Шевченка в Клівленді д-ра Тараса Антоновича. Крім того промовляли мҐр. Степан Воляник, ред. Ємець, О. Крук, ред. Новицький, а на закінчення мистецький керівник П. Потапенко. Прийняттям вміло проводив голова місцевого Осередку СУМА Т. Цішкевич. **О. М.**

Панель-дискусія про „канадськість" УВАН у Вінніпеґу

Вінніпеґ, Ман. — В рамках „академічних викладів" УВАН у Канаді відбулася 25-го лютого дискусія — т. зв. панель на тему канадійської мовної, культурної й етнічної „мозаїки". Дискусія відбулася в приміщенні Українського Народного Дому; її відкрив і вів д-р Ізидор Глинка. Перший із дискутантів, суддя В. Дж. Ліндал (ісляндець) подав у загальному характеристику канадійської спільноти різних етнічних груп та торкнувся справи англо - французького білінґвізму (двомовности), який у нічому не перешкоджає Канаді бути багатокультурною мозаїкою. Другий паналіст проф. Клів Кардінал із Манітобського університету подав історичні дані про розвиток канадійського сходу й заходу і ствердив, що власне цей останній має всі можливості відіграти вирішальну ролю в розвитку Канади, бо він не двоетнічний, а багатоетнічний і представляє собою унікальну симбіозу найрізніших елементів, у цьому й важливого елементу українського. Проф. Павло Юзик говорив про „третій елемент" у Канаді, що складається з груп інших як британська й французька й становить приблизно 25 відсотків канадійського суспільства. Проф. Юзик ілюстрував свої міркування точними статистичними даними в історичній перспективі (1901, 1911, 1921, 1931, 1941 та 1951 переписи населення). З уваги на неприявність четвертого панеліста, о. д-ра Василя Кушніра, дискусію закінчив проф. Яр. Рудницький, що звернув увагу на потребу такої виміни думок та підкреслив важливість точної термінології в науковому насвітленні поодиноких проблем. Він подав дефініцію „етнічности", що включає, на його думку, однаково британців, французів, українців, німців, ісляндців та інші групи в Канаді, та окремо торкнувся справи білінґвізму, який повинен виходити з наявних мовних ресурсів Канади, не тільки англо - французької офіційщини. „Ми повинні в Канаді плекати англо-український, англо - німецький, англо - ісляндський та інші білінґвізми нарівні з англо - французьким. Точність термінології вимагає теж усунення таких термінів як „мозаїка", „симфонія", „квітник" і т. п. означень, добрих для поезії, а не для наукового досліду".

В дискусії, що опісля була відкрита для всіх приявних, взяли слово пані Корнелія Велс, пані Ольга Войценко й інші. Їм відповідали суддя Ліндал, проф. Юзик і проф. Кардінал.

В загальному була це незвичайно цікава імпреза УВАН, у якій взяли визначну участь не - українці й яка із зрозумілих причин була ведена здебільшого в англійській мові, хоч предсідник д-р Глинка вживав „досконалого білінґвізму" (українсько- англійського), проводячи зборами. **Б. Г. С-р**

Нова українська православна церква в Брукліні

У Брукліні 25-го березня відбулася перша Служба Божа в новій церкві при Блек Евню, ч. 774, Бруклин 7, Н. Й.

Служив Службу Божу о. Константин Калиновський, якого призначив Архиєпископ Мстислав, як опікуна-організатора церковної громади в Брукліні. о. Константин промовляв до вірних. Слово говорив на тему прочитаного „Євангелія", а по закінченні Служби Божої сказав слово, яке велике значення має своя національна церква. Після Служби Божої відправлено Панахиду за спокій душі поета Тараса Шевченка, і панотець говорив на тему „І чужого научайтесь, й свого не цурайтесь".

Пані Богомолова зорганізувала церковний хор, який під її керуванням співав Службу Божу. Між віруючими, чимало було дітей, та старших віком людей, які прийшли пішки. Служби Божі будуть відправлятися щонеділі в 10-ій годині ранку, та о 7-ій годині вечора що-суботи будуть Вечірні.

Тепер коротенько про те, як зародилася думка про організацію української православної церкви в Брукліні. Розмов було чимало, але діло пішло тоді, коли п. Л. Цимбал написав листа до Консисторії, та одержав інструкцію. П. Цимбал запросив допомогти йому організувати церковну громаду, таких осіб: пп. Федора Хаританчука та Василя Медведя. о. Павло Ваганівський допомагав своїми порадами.

Пізніше присднались до праці пані Богомолова та Е. Піддубний.

Велику, жертвенну роботу було пророблено при ремонті церкви власними силами. Працювали пп. Микола Іваницький, Федір Хаританчук, Евгеній Піддубний, Шаповал та Цимбал. **Л. Ц.**

● **Президент Кеннеді** прийняв в Білому Домі на конференції президента з країни Слонового Узбережжя Фелікса Гавфуєт - Буані. Обидва президенти обговорювали ті всі проблеми, які виникли у зв'язку з виникненням численних нових африканських держав. Пані Кеннеді заопікувалася дружиною африканського гостя і товаришила їй під час оглядання столиці.

✝

Ділимося сумною вісткою
з Ріднею, Приятелями та Знайомими,
що дня 9-го травня 1962 року упокоївся в Бозі,
після серцевої атаки

бл. п. Семен СТАНҐРЕТ

Покійний народився 8-го серпня 1900 року,
в селі Дубенка, пов. Бучач.
Покійний Семен був членом Українського Народного Союзу,
Відділ 221 в Шикаго, Ілл.

Похорон відбувся в суботу, 12-го травня 1962 року, по відправах у катедрі св. о. Миколая в Шикаго.

Горем прибиті:

МАРІЯ СТАНҐРЕТ — дружина
МИХАЙЛО і МИХАЙЛИНА — діти
ФРАНЯ СТАНҐРЕТ — синова
д-р ІВАН ЛЕСЕНКО — зять
ОЛЬГА, МАРІЯ, ОКСАНА, МАРТА, ІВАН і ІРИНА — внуки

ГРОМАДСЬКО-КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ В НЮ ГЕЙВЕНІ

Минулого року 30-го серпня відбулася театральна вистава, з якої дохід призначений на пам'ятник Т. Шевченкові. Для цієї цілі, Т-во любителів сцени, під керівництвом автора цього допису взялося за підготовлення мелодрами на 4 дії — „Мати наймичка" — Тогобочного, яку він написав за поемою „Наймичка" Т. Шевченка. Треба подивляти муравлину працю цього Т-ва. Деякі тратили по 2—3 години „овертаймів", а інші тратили навіть цілі дні і по 2—3 рази тижнево робили проби в задушливих залях, — тоді як безтурботні обивателі, вилежувались над морем. Т-во любителів сцени сім місяців, робило кожньої суботи і неділі проби. Крім цього Т-во мало цілу низку різних перешкод, і через те на пам'ятник дали замість $135 — тільки $100.

30-го серпня 1961 відбулася вистава п'єси „Мати наймичка", на яку прибуло 235 осіб.

Обсада роль: Марини-наймички — концертова співачка і акторка В. Мілянська, Трохима — М. Лесевич, Насті — О. Петрончак, Марка-сина Ів. Петрончак, Палажку — О. Петрончак, Федора — В. Фіцелович, Домахи — А. Задорожна, Ганки — Хр. Лукомська, Петра — Лозинський, 1-го наймита — П. Подригуля. При фортепіяні — Галя Петрончак.

27-го січня 1962 р., під патронатом УКК відбулася Академія з приводу проголошення Української Народної Республіки, та Соборности Українських Земель.

Академію відкрив голова УКК інж. Лукомський. Реферат прочитав д-р В. Луців. Мистецьку частину розпочав чоловічий хор Рідної Школи ім. Митрополита Шептицького, під батутою диригента М. Палидовича. Концертова співачка В. Мілянська виконала „О слово рідне" — муз. Бобикевича. „Соловійова пісня" — муз. Бобикевича, та „Прилинь, прилинь" — муз. Лисенка. С. Мілянський деклямував: „Молитву" Юр. Клена, „Привіт в майбутнє" Юр. Клена, та „Вечірній Роздум" Яр. Славутича. Д-р Д. Шмід виконав на чельо „Сонату" оп. ч. 8 (Г-моль) Бетговена, та Антоні Сореллі „Адажіо", при фортепіяні маєстро Цибрівський. „Україна" — монтаж — Е. Маланюка, — викон. В. Шраменко. В другім виступі п. Мілянська виконала: „Радості Тетянки" — з опери - казки „Івасик-Телесик, муз. М. Фоменка. „І в мене був мій рідний край" — муз. Рахманінова і „Ой не світи місяченьку" — муз. Лисенка. При фортепіяні маєстро Джеймс Дамато.

На закінчення чоловічий хор під батутою диригента М. Палядовича проспівав: Боже Великий Єдиний. Акомпаньювала З. Снігурович.

Третя вистава відбулася 17 березня 1962 р. теж на пам'ятник Т. Шевченкові. Т-во любителів сцени приготовило веселий водевіль „На сіножаті" — Суходольського.

Ролю Настуні грала О. Петрончак, Горпину — А. Задорожна, Малашку — В. Подригуля, Андрія — Ів. Петрончак, Кузьму — М. Лисевич, Семена — П. Подригуля. Дівчата: Ал. Лозинська, Люба Гусак і Л. Динисенко. — При фортепіяні Г. Петрончак.

Треба підкреслити працю Т-ва любителів сцени для тієї вистави і той пієтизм до нашого Генія і Пророка, Т. Шевченка і ту жертвенність і любов до сцени.

Започаткувала другу частину імпрези концертова співачка Віра Мілянська: „Аріозо Марусі Богуславки" із опери „Маруся Богуславка", муз. М. Фоменка, та „Колискова", муз. Гречанікова. Джеймс Дамато виконав на фортепіяні „Маляквена" Лєсона і власний твір „Романс". Учениця А. Задорожна виконала „Місяцю ясний" і „Ой казала мені мати", — муз. Гулак-Артимовського, за що її нагороджено рясними оплесками. Пан Петрончак добре виконав „Минули літа молодії" — Ост. Ніжанківського та „Мені однаково", музика Стеценка. Крім вище згаданих пісень п. Петрончак у водевілі „На сіножаті" співав „Дивлюсь я на небо", — муз. Заремби, та дуже гарно заспівав із своєю дружиною О. Петрончак дует Левка і Галі із оп. „Майської ночі", — муз. Лисенка, при фортепіяні Галя Петрончак.

Автор цього допису деклямував „На чужині" — М. Ситника, та „Мій батько" М. Ситника і „Нова доба" — Ігора Качуровського. На закінчення п. Мілянська виконала „Мімі" в італійській мові. арія із опери „Вогема", муз. Пуччіні; „Аріоза радости Титянки" — із опери — казки „Івасик Телесик" — муз. М. Фоменка.

При фортепіяні маестро Джеймс Дамато. — Заля була заповнена.

Сильверстер Мілянський

Зі спорту

„ТРИЗУБ" — РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ПІВН. НІМЕЧЧИНИ 0:5 (0:1).

Філядельфія, 20-го травня. — У порівнанні із відбутими змаганнями німців (розіграною 1:1 із вибраною Ню Йорку, побіди 3:0 та 3:1 із представництвом Шикаго та Ст. Луїсу) вислід 5:0 говорить сам за себе. Бо як в цю саму пору минулого року „Тризуб" незаслужено програв (завдяки співпраці воротаря, д-ра Ібанеза) до Ланарк III та Штутгарту 2:1, і, як вислід 4:1 із Шеффілдом — кривдить наших, то проти німців немає алібі. І як були голоси, що „Тризуб" повинен був увійти як представник ЗДА до міжнародних змагань у Ню Йорку, то треба дякувати Богу, що до цього не дійшло. Бо з такою дружиною — за сором не трудно.

Без расового воротаря, оборонних ліній, що криють доривочно, і нападу, що не має чільника та крил і не стріляє (поміч віддала більше стрілів як напад), то не дивно, що вислід високий. А обернувши монету на другу сторону, треба собі сказати, що у ЗДА футбол — це мінорний спорт і що навіть така спортова регалія не притягнула більше як 4 тисячі глядачів.

Грище цих змагань було також мінорного вигляду, так, що як воротар здорово викорнув, чи з наріжника потиснути, то м'яч летів у противний авт. Словом, розміру дуже „Джуньйор" А температура, що несезоново вказувала на поверх 90 ступнів і вкривала потом глядачів, виснажувала змагунів.

І цього разу, але не так вже як із Шеффілдом, вислід кривдив „Тризуб". Спектакулярні паради позиченого воротаря Паскареллі, що їх публіка нагороджувала оплесками, врятували від вищого відношення. Німці, менші ростом, брали головою, — за винятком Рача, — всі високі м'ячі. На помочі вибивався Ілай, бо Віні і Кравець забували крити і це увінчалося голями. У нападі офензивно настроєного Манджіні сконтрджено у перших хвилинах, і згодом його стягнено, а решта, за винятком Санчеза і частинно Бонецці — завели.

Сама гра? Рівнорядна у початках, із стрілами, що воротарі виловлюють. Бонецці неодноразово здержує гру. Потім, впродовж дальших 10 хв, атакують німці. Паскареллі ловить, ратує і кидається. Висить в повітрі, а потім і в сітці у 35-ій хв. стріл із замішання.

У другій половині Горзелінґ непотрібно дріблює, тратить м'яч і німці зблизька містять 2:0. Бородяк знову кидається з кулаками на противника. Потім наші тиснуть, Яковіно переносить, німці розпучливо бороняться двома наріжняками. І це була лебедина пісня, бо впродовж дальших 20 хвилин, головою, ногами і знова головою, м'яч мимо заходів Паскареллі, відвідував його сітку.

Своїми рішеннями суддя Мол кривдив подекуди німців і вони це недвозначно давали до пізнання. Склад „Тризуба": Паскареллі, — Горзелінґ, Рач, — Ілан, Віні, Кравець, — Манджіні (Бородяк), Бонецці, Грубер (Яковіно), Санчез, Якозіно (Длугош).

На 10-го червня заповіджене змагання „Тризуба" із німецькою дружиною із Сарбрікен. Це, правдоподібно остання міжнародна зустріч нашої дружини, перед виїздом у турне на 15 змагань до 7-ох держав Середньої Америки впродовж місяців липня — серпня, і сподіваємося, що „Тризуб" покажеться в іншому світлі.

Ф. Лукіянович

Лікар стверджує, що деякі люди не можуть схуднути, хоч мало їдять

Атлянтик, Сити, Н. Дж. — Професор медицини у Висконсинському університеті д-р Едгар С. Гордон, доповідаючи на зборах Товариства Американських Лікарів, доказував на основі довгої практики й власного досвіду, що четвертина всіх тих товстих людей, які твердять, що вони не можуть схуднути, хоч менше їдять, таки говорять правду. Це твердження д-ра Гордона не є згідне з рецептами численних лікарів, які твердять, що зменшення споживання харчів має спричинити і зменшення товщів в людині та меншу її вагу. Д-р Гордон, ствердив, що говорила правду та його пацієнтка, яка казала йому: „Докторе, я майже нічого не їм, і мій товщ не зменшується". Деколи люди не спалюють в своїх організмах того цукру, що його споживають його в товщ. Оця вада в переміні матерії є деколи причиною того, що люди товстіють, і що не можуть позбутися товщу, хоч стараються щораз менше їсти. Отже, деколи причиною товстіння людини є її метаболічна вада (зла переміна матерії). Такі люди можуть зменшити свою вагу, коли цього вимагає їхнє здоров'я, але не за допомогою дієти. Про це рішає їхній лікар.

Вибухи бомб частинно знищили „мур ганьби" в Берліні

Берлін. — В минулу суботу вночі вибухи чотирьох сильних бомб пробили діри в „мурі ганьби" в Берліні, заваливши особливо високий на 6 стіп мур на розі Бернауерштрассе і Швейтерштрассе. Комуно - німецький міністер внутрішніх справ у своєму протесті до посадника Західнього Берліну Віллі Брандта признав, що ті вибухи сталися по східньому боці Берліну, але закинув, що бомби були кинені з Західнього Берліну. Зате західньо-берлінські чинники підозрівають, що це було діло східньо-німецької підпільної організації. Справа наробила великого шуму, бо це був перший активний замах проти зненавидженого всіма німцями муру. Підвезені вантажними автами робітники почали зараз, під доглядом східньо-німецької поліції, направляти зроблену шкоду. Взаємини між двома частинами міста взагалі в минулому тижні дуже погіршились, бо в минулу середу західньо-берлінські поліцисти вбили одного східьо-берлінського поліциста і ранили другого, коли вони стріляли й поранили 15-річного юнака, як той плив каналом, втікаючи на захід. Ранений втікач таки доплив до берега, де його негайно перевезли до шпиталю. В минулу неділю східні поліцисти таки застрелили одного втікача. З західнього боку поліція стріляла в сторону східних поліцистів, але втікача це не врятувало.

Рішається справа участи Британії у Спільному Господарському Ринкові

Брюссель, Бельгія. — Переговори, які йдуть між Британією і шістьма західньо-европейськими членами Спільного Господарського Ринку (Франція, Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Голляндія і Люксембург) дійшли вже до ступня, коли Британія мусить вирішити, чи вона погодиться на умови прийняття її, чи відкине ті умови й залишиться поза названим економічним бльоком. Найдальшим компромісом, на який погоджуються названі шість держав, це згода, щоб Британія користувалась спеціяльними торговельно - митними привілеями з уваги на її договори з членами Британського Коммонвелту, але не довше, як до 1969 року. Після того часу Британія мусить ставитись до Австралії, Нової Зеляндії і Канади, як і інших членів Коммонвелту, як до всіх інших закордонних країн з-поза Спільного Господарського Ринку. Його члени вимагають обов'язково, щоб Британія прийняла існуючий статут тієї економічної організації та не погоджуються на безконечний вийняток із постанов статуту. Так само вони не погоджуються на пов'язування справи прийняття Британії із справою Австрії, Швайцарії і Швеції, які, як невтральні країни, вимагають звільнення їх від політичних зобов'язань, що в'яжуть всіх членів того економічного бльоку. В цих справах британський амбасадор у Парижі Пірсон Діксон мав довгу розмову з президентом де Голем. Ця розмова — за коментарями преси — є підготовою для приїзду до Парижу британського прем'єра Гарольда Мекміллена.

Доля ген. Жуго непевна — в Альжирі продовжується терор

Париж. — Оборонці засудженого на смерть генерала Едмонда Жуго зголосили до французького уряду просьбу на переведення в його справі нового судового процесу з уваги на те, що зверхника генерала Жуго, генерала Рауля Саляна, надзвичайний трибунал не засудив на смерть, а на досмертну в'язницю. Засуд смерти на ген. Жуго мав бути виконаний наприкінці минулого тижня. Уряд стримав виконання того засуду і відіслав внесення оборони до Касаційного Суду. Тому, що през. де Голь і вся державна верхівка у Франції обурені згаданим вислідом працесу ген. Саляна, то сумнівно, чи де Голь помилує ген. Жуго, дармащо Жуго менше винуватий, як Салян. Життя ген. Жуго було б врятоване, як би французькі терористи в Альжирі припинили свою акцію. Одвак виходить, що помилування судом генерала Саляна терористи з Тайної Військової Організації зрозуміли як слабість режиму де Голя і вияв симпатії для них збоку громадянства, і ще посилили свій терор. Вони пошкодили чи зовсім понищили динамітовими замахами будинки 12 народних шкіл та вбили в минулу суботу дальших 13 арабів. Мусульмани чекають тільки на плебісцит, що має відбутись в Альжирі 1-го липня ц. р., щоб перебрати владу в свої руки. З Альжиру продовжується масова втеча французьких цивільних осіб до Франції.

Республіканський противник Ніксона називає кампанію віце-президента невдалою

Лос Анджелес, Каліфорнія. — Республіканець Джозеф С. Шелл, який старається про номінацію на кандидата на губернатора Каліфорнії, промовляючи в телевізії, назвав колишнього віце-президента Ричарда М. Ніксона „невдахою", який не зможе перемогти демократичного кандидата губернатора Едмунда Дж. Бравна, який старається про перевибір в цьогорічних виборах. Правибори мають відбутися 5-го червня. Шелл сказав таке: „Ричардові Ніксонові буде дуже тяжко, якщо зовсім неможливо, здобути 20 відсотків демократичних голосів, щоб виграти вибори в листопаді цього року". Демократи мають коло 4 мільйони зареєстрованих виборців, а республіканці тільки 2,800,000. Шелл хвалився давніше, що 160,000 демократів перереєструвалися і будуть голосувати на нього тому, що вірять, що Шелл буде працювати так, як тепер обіцяє. Шелл сподівається дістати під час правиборів коло 45 відсотків всіх голосів. Політики оцінюють, що він зможе дістати найбільше 30 відсотків республіканських голосів. Шелл твердить, що він тільки зможе об'єднати Республіканську партію після правиборів.

● **Тін Маунґ Тант**, 21-річний син генерального секретаря Об'єднаних Націй У Тант, який згинув в трагічному випадку кілька днів тому на автостраді під Рангуном у Бірмі, був похоронений під неприявність своїх батьків. Мати покійного студента дістала на вістку про його несподівану смерть такого заломання, що батько, У Тант, не хотів залишити її самою і не міг відлетіти до Бірми на похорон.

Відійшли від нас
Члени Українського Народного Союзу:

БІЛИК Иосип, народж. 1884 р. в Підлисю, пов. Золочів, член 247 Відд. УНСоюзу у Вилмингтоні, Дел., помер 28-го квітня 1962 року.

ВИТИЧАК Наталія, народжена 1897 р. в Маляві, пов. Добромиль, членка 33 Відд. УНСоюзу в Шикаго, Ілл., померла 21-го квітня 1962 року.

ГЕВКА Теодор, народж. 1887 р. у Вербовій, пов. Бережани, член 117 Відд. УНСоюзу в Ню Йорку, помер 5-го травня 1962 року.

ГОЛУБЕЦЬ Катерина, народж. 1895 р. у Старому Самборі, членка 112 Відд. УНСоюзу в Клівленді, Огайо, померла 16-го квітня 1962 року.

ГОНИМАР Степан, народжений 1889 р. в Росохатім, пов. Лісько, член 155 Відд. УНСоюзу в Перт Амбою, Н. Дж., помер 20-го квітня 1962 року.

ГРИНІВ Петро, народж. 1894 р. в Берлогах, пов. Калуш, член 367 Відд. УНСоюзу в Рочестері, Н. И., помер 29-го квітня 1962 року.

ГУЗАР Текля, народж. 1893 р. у Бібрці, членка 361 Від. УНСоюзу в Ню Йорку, Н. И., померла у квітні 1962 року.

ГУНЬО Катерина, народж. 1890 року в Грушівцях, пов. Березів, членка 144 Відд. УНСоюзу в Скрентоні, Па., померла 23-го квітня 1962 року.

ДІ НАРДО Софія, народж. 1924 року у Бентлівил, Па., членка 109 Від. УНСоюзу в Бентлівил, Па., померла у квітні 1962 року.

ЗИМАН Єва, народж. 1926 року в Глухах, пов. Ковель, членка 270 Від. УНСоюзу в Джерзі Сити, Н. Дж., померла 25-го квітня 1962 року.

КИВЕЛЮК Богдан, народжений 1912 р. у Львові, член 239 Відд. УНСоюзу у Філядельфії, Па., помер 19-го квітня 1962 року.

КОНИК Андрій, народж. 1892 р. в Тарнаві Вижній, пов. Турка, член 288 Відд. УНСоюзу в Бетлегем, Па., помер 19-го квітня 1962 року.

ЛІЦУК Юрій, народж. 1882 р. у Хлібичині Лісним, пов. Снятин, член 165 Відд. УНСоюзу в Толідо, Огайо, помер 6-го квітня 1962 року.

МАКАР Анна, народж. 1888 р. в Головецьках, пов. Старий Самбір, членка 333 Відд. УНСоюзу в Бервику, Па., померла 3-го травня 1962 року.

ПАЛАМАР Михайло, народж. 1914 р. у Форествил, Па., член 265 Відд. УНСоюзу в Майнерсвил, Па., помер 25-го квітня 1962 року.

ПАНЧИШИН Анна, народжена 1888 р. у Путятинцях, пов. Рогатин, членка 269 Відд. УНСоюзу в Рочестері, Н. И., померла у квітні 1962 року.

ПЛАВЯНИК Анна, народжена 1904 р. в Раневичах, пов. Дрогобич, членка 339 Відд. УНСоюзу у Філядельфії, Па., померла 19-го квітня 1962 року.

РИЧАРД Антін, народж. 1896 р. в Городні, пов. Ружацьк на Волині, член 432 Відд. УНСоюзу в Торонті, Онт., Канада, помер у квітні 1962 року.

РУСИН Михайло, народж. 1893 р. в Тростинці, пов. Бережани, член 330 Відд. УНСоюзу в Литл Фолс, Н. И., помер 1-го травня 1962 року.

САЙЧУК Меланія, народжена 1891 р. у Вишневі, пов. Рогатин, членка 270 Відд. УНСоюзу в Джерзі Сити, Н. Дж., померла 5-го травня 1962 р.

СОВА Дмитро, народж. 1881 р. у Цяшині, пов. Лісько, член і кол. секретар 132 Відд. УНСоюзу в МекКіспорт, Па., помер 17-го квітня 1962 року.

СПЯК Григорій, народж. 1884 р. в Здині, пов. Горлиці, член 13 Відд. УНСоюзу у Вотервліт, Н. И., помер 21-го квітня 1962 року.

ФРИНК Микола, народж. 1888 р. в Тарнаві, пов. Турка, член 369 Відд. УНСоюзу в Палмертон, Па., помер 3-го травня 1962 року.

ХОВОТЯК Михайло, народж. 1895 р. в Добрянах, пов. Городок, член 370 Відд. УНСоюзу в Ню Гейвені, Конн., помер 14-го квітня 1962 року.

ЧЕРВІНСЬКИЙ Онуфрій, народжений 1881 р. в Козовій, повіт Бережани, член 206 Відд. УНСоюзу в Вунсакеті, Р. Ай., помер у травні 1962 року.

ШЕВЧУК Іван Н., народж. 1888 р. в Сажанці, пов. Скалат, член 181 Відд. УНСоюзу в Менвил, Р. Ай., помер 2-го травня 1962 року.

ШИЛЯК Андрій, народж. 1893 р. в Станьковій, пов. Лісько, член 44 Відд. УНСоюзу в Нортгемптон, Па., помер 11-го квітня 1962 року.

ТАРЗАН, ч. 4846. Кінець пантери!

Ричачи отвертою зневагою до небезпеки, мавполюд заступив шлях пантері і відтягав її від призначеної жертви.

Шіта оборонялася, щоб звільнитися від жахливої речі — людини, але Тарзан стискав свою наміченy здобич...

І стійко, безжалісно повів свій ніж по блискучій шкірі!